

Modül 1

Siyasi konuları tartışmak

Erasmus Yüksekokulu Brüksel, Belçika tarafından geliştirilmiştir

Funded by
the European Union

This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. [Project Number: 2021-1-BE02-KA220-SCH-000032794]

DD@S: Okulda Demokratik Diyalog
Öğretmenler için Demokratik Diyalog üzerine çevrimiçi oyun tabanlı bir eğitim aracı
<https://ddasproject.eu>

Avrupa'daki okullar, öğretmenler ve okul yönetimleri için
eğitim kursu

Bu modülde aşağıdaki konuları bulabilirsiniz:

GİRİŞ

Amaç, Öğrenme Hedefleri ve Öğrenme Çıktıları

TEORİK ÇERÇEVE

Ana kavramlar, arka plan bilgileri, ilgili teoriler

AKTİVİTELER

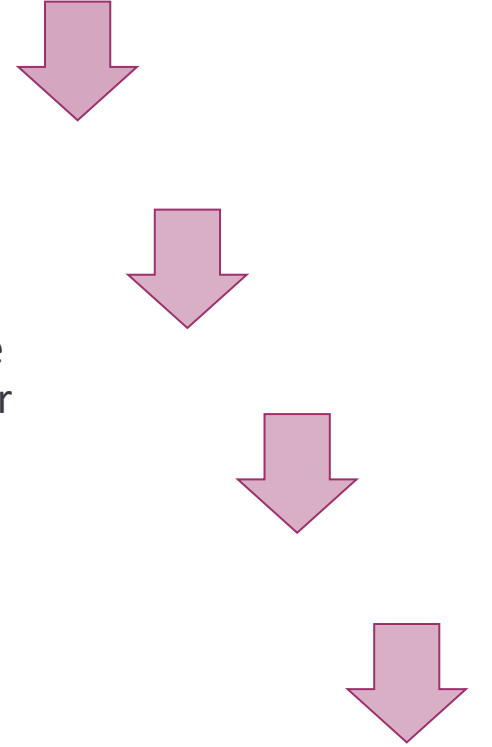
Demokratik diyalogu teşvik etmek ve sınıfta zor konuları ele almak için alıştırmalar, öz değerlendirme ve pratik kaynaklar

YARARLI İPUÇLARI

İlgili konulara ilişkin tavsiye, fikir ve öneriler

FAYDALI KAYNAKLAR

Referanslar ve daha fazla kaynak metin

GİRİŞ

Anahtar Kelimeler

1. Siyasi Zorluklar
2. Yöntem olarak
Demokratik Diyalog (DD)
3. Diyalog Modelleri
4. Kültürel farkındalık

Amaç ve Öğrenim Hedefleri

Bu modül, sınıfta zor konuları işlerken iletişim becerilerini geliştirmek için Demokratik Diyalog yöntemini tanıtmayı amaçlamaktadır. Modül, olumsuz algıları ve kutuplaşmayı ortadan kaldırmak ve zor tartışmalara sivil katılımı teşvik etmek için zenginleştirici ve karşılıklı anlayışa dayalı yapıcı bir konuşmayı teşvik eder.

Bu modülde öğrencilerden (öğretmenler, eğitimciler, okul müdürleri, personel ve ilgili paydaşlar) altta yazan konularda gelişim göstermeleri beklenmektedir:

1. Siyasi tartışmalı konular ve gençlerin demokratik katılımı hakkında fikir edinmeleri
1. *Demokratik Diyalog* yönteminin ilkelerini öğrenmeleri
1. Üç iletişim modeline dayalı olarak profesyonel diyalog becerilerini geliştirmeleri
1. Kültürel farkındalık geliştirmeleri

Öğrenim Kazanımları

Bu modüle katılmanın bir sonucu olarak, öğrenciler (öğretmenler, eğitimciler, okul müdürleri, personel ve ilgili paydaşlar) şunları yapabileceklerdir:

- **Siyasi tartışmaya** yol açan konuların **nasıl ortaya çıktığını** ve **gençlerin demokratik katılım süreçleri hakkında daha fazla bilgi edinmeleri**
- Tartışmaya yol açan bir konu olduğunda **Demokratik Diyalog (DD) yöntemini kullanmaları**
- Tartışmaya yol açan konuları yapıcı bir şekilde ele almak için **diyalog tekniklerini kullanmaları**
- Yapıcı bir diyalogu teşvik etmeleri ve **hassas tartışmaları değerli** bir öğrenme deneyimine dönüştürmeleri
- **Kültürel farkındalık** ile hareket etmeleri

TEORİK ÇERÇEVE

“

Siyasal topluluğu oluşturan 'biz' kavramı içerisinde rakip, yok edilmesi gereken bir düşman değil, varlığı meşru olan bir rakip olarak görülüyor. Fikirlerine şiddetle karşı çıkılacak ama onları savunma hakkı asla sorgulanmayacak. Ancak düşman kavramı ortadan kalkmıyor çünkü çoğulcu demokrasinin ilkelerini sorgulayarak kavgacı alanın bir parçasını oluşturmamayanlar açısından geçerliliğini koruyor. Antagonizm (dost/düşman ilişkisi) ve agonizm (düşmanlar arasındaki ilişki) arasındaki ayrıma baktığımızda, bunun nedenini kavrayabiliriz.

Agonistik yüzleşmenin demokrasi için bir tehlike temsil etmek şöyle dursun, gerçekte demokrasinin varoluş koşulunun ta kendisi olduğunu daha iyi anlayabiliriz. ”

- Chantal Mouffe -

<http://pavilionmagazine.org/chantal-mouffe-agonistic-democracy-and-radical-politics/>

Ünite 1: Siyasi tartışmaların sınıfa taşınması

Bağlam

Diyalog olmadan demokrasi düşünülemez, ancak anlaşmazlıklar hakkında açık ve saygılı bir atmosferde konuşmanın bir yolunu bulmak kolay değil. Karışık ve karma bir toplum hakkında farklı görüş ve bakış açıları zenginleştirici olabilir ancak ilgili herkes olumlu olarak değerlendirmeyebilir. Radikal (veya aşırı) yorumlar ortaya çıktığında yapıcı bir diyalog başlatmak veya kişisel inançlardan kaynaklanan tartışmalı geçen siyasi konular hakkındaki tartışmaları yumuşatmak her zaman kolay değildir.

Öğretmenler için sınıfta tartışmalı konulardan kaçınmak çeşitli nedenlerden dolayı cazip olabilir. Ancak öğrencilere güncel konuları rasyonel bir şekilde tartışmayı öğretmek çok önemlidir. Gençleri meşgul edebilecek ve sınıfta tartışmalara neden olabilecek çeşitli siyasi konulara değinilebilir.

yurttaşlık konuları:

- insan hakları
- oy verme
- içki içmek için asgari yaş
- uyuşturucunun yasallaştırılması
- kürtaj
- okul terk
- uyuşturucu
- vesaire

toplumsal adalet konuları:

- göç
- ırkçılık
- suç
- medyanın rolü
- iklim değişikliği
- vesaire

Avrupa Komisyonu'nun yakın tarihli bir araştırması (2023), siyasi katılımın en önemli ölçeklerden biri olan seçmen katılımının 1950'lerden bu yana azaldığını ve bunun dünya çapındaki demokrasiler için büyük bir zorluk teşkil ettiğini gösteriyor. Çeşitli araştırmalar, farklı düzeylerdeki, farklı bölge ve ülkelerdeki gençler arasında seçmen katılımının endişe verici derecede düşük olduğunu göstermektedir (Deželan 2023). AB Üye devletlerinde, seçme hakkına sahip en genç gruplar arasında seçmenlerin çekimser kalması özellikle yüksek (yüzde 70'in üzerinde). Üstelik demokratik dünyada genç ve yaşlı seçmenler arasındaki mesafe önemli ölçüde genişledi; bu durum gençlerin yalnızca seçimlere değil aynı zamanda kurumsal siyasete de düşük katılımlarıyla ilgili bir soruna işaret ediyor. Birçok Avrupa ülkesinde demokratik katılım göstergeleri oldukça düşük puan alıyor. Günümüzde gençler diğer yaş gruplarına göre kurumsal siyasete daha az katılıyorlar (Kavadias, e.a., 2022).

Katılım olmaması, gençlerin siyaset konusunda hiçbir bilgisinin olmadığı anlamına gelmemektedir. Veya siyasetle ilgilenmiyorlar anlamına da gelmez. Örneğin, öğrencilerin (özellikle göçmen kökenli olanların) genellikle daha geniş bir **(jeo)politik bakış açısı** sergiledikleri görülmektedir. Çeşitli (sosyal) medya kanalları aracılığıyla edindikleri ve sınıfta da bahsettikleri uluslararası siyasi olayların genellikle çok iyi farkındadırlar. (Kavadias, e.a., 2022).

Öncekinin aksine başka araştırmacılar gençlerin **demokrasiye** ve **altında yatan değerlere** önem verdiğini iddia ediyor. Gençler ülkelerinin demokratik yönetimini demokratik olmayan yönetim biçimlerine tercih ediyor ve adil bir seçim sürecini önemli buluyor. Eşit siyasi haklara değer veriyorlar ve ifade özgürlüğünün herkes için geçerli olmasının önemli olduğunu düşünüyorlar. Ayrıca gençler, siyasi konularda aynı fikirde olmayan kişiler arasında tartışmaların yapılmasını önemli buluyor. Bu nedenle öğretmenlerin bu bilgilere doğru bir şekilde yaklaşmaları çok önemlidir.

Öğretmenlerin karşısına çıkabilecek zorluklar

Günümüz toplumundaki eğitim sistemi, değişen şartlar nedeniyle yeni zorluklarla karşı karşıyadır. Öğretmenler ve öğrenciler giderek farklılaşan sosyo-ekonomik ve kültürel kökenden geliyorlar ve bu değişikliğin etkisi sınıfta doğrudan etki yaratıyor. Değişen muhtelif sosyal kontekst nedeniyle, bir kişinin anne tarafından aldığı standartlar ve değer sistemi artık sosyal olarak herkes tarafından paylaşılan sistem değildir. Ve giderek artan sayıda insan kendini dışlanmış ve yalnız anlaşılmış hissediyor, bu da sivil katılıma ilgisizliğe yol açıyor.

Öğretmenlerin ve genel olarak eğitim sisteminin önemli bir hedefi, okula giden gençlerin düşünceli ve ilgili **Avrupa vatandaşları** olarak hareket etmelerini sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için sınıfta günlük olarak uygulanabilecek bazı yaklaşımlar vardır.

Ünite 1.1: Okulun Yaklaşımı

Demokrasinin eğitildiği yer olarak okul

Artık eğitimin öğrencilerin vatandaşlık gelişimini teşvik etmede rol oynayabileceğini gösteren önemli miktarda araştırma bulunuyor (Nieuwelink, 2020). Vatandaşlık eğitiminde **demokrasiye** ilişkin etkileşimli dersler ve çalıştaylar önem arz ediyor. Özellikle, okulu demokratik bilgi, tutum ve davranışların edinilmesi için bir eğitim alanı olarak görmek, öğrencileri demokratik katılıma fiilen dahil etme niyetiyle ilgilidir. Daha önce yapılan araştırmalar da okulda demokrasi uygulamasının tek bir dersle sınırlı olmadığını, müfredatın tamamında uygulanabileceğini gösteriyor. Sonuçta **genel bir vatandaşlık kültürüne** ihtiyaç var. İlişkiler vasıtasıyla, öğrencilerin kendilerini güvende, bağlantı içinde ve demokratik etkileşimlerde özgür hissetmelerinin sağlanması önemlidir (Kavadias, e.a., 2022).

Ünite 1.2: Okulda demokratik vatandaşlık nasıl ele alınır?

Demokratik yurttaşlığı uygulamanın yolları

Sınıfta siyasi konuların tartışılması **çeşitli yöntemler** kullanılarak yapılabilir. Vatandaşlık duygusu okulda demokrasi ve vatandaşlık üzerine **interaktif dersler, çalıştaylar, alıştırma, görseller ve oyunlar** aracılığıyla öğrenilebilir.

Aktif vatandaşlık üzerinde çalışan okullar bunu kendi eğitim vizyonlarına, öğrencilerine, okul bağlamına ve öğretmen ve öğrenci katılım derecesine en uygun şekilde yapabilirler. Flaman Topluluğu'nun devlet okulu ağı eğitiminin (kısacası: GO!) vizyonuna göre, okulda **vatandaşlık eğitimi** öğrenciler için şu anlama gelmektedir:

- **Demokrasinin önemli temel ilkelerine** dair fikir edinmeleri;
- Kendi **fikirlerini** oluşturmaları;
- Birbirleriyle **diyalog** kurmayı öğrenmeleri;
- Kendi çevrelerindeki ve toplumdaki rolleri/konumları hakkında **eleştirel** düşünmeleri ve bunu derinlemesine **araştırmaları**;
- Aktif bir vatandaş olmanın ne anlama geldiğini **yaparak öğrenmeleri**;
- Okula demokratik kültürün örneği olarak **katılmaları**;
- Öğretmenleri ve diğer personeli demokratik katılım sürecini ve eleştirel sorgulamayı teşvik eden rol model olarak

Ünite 1.3: iyi uygulamalar: ‘Demokratik Diyalog(DD)’

Güçlü iletişim becerileri olmadan demokratik değerler de olamaz. Eğitim kurumları bunların toplum içerisinde geliştirilebileceği yerdir.

Öğretmenlerin, farklı geçmişlere sahip öğrencilerle ilgili yeni zorluklara yapıcı bir şekilde yanıt vermesi gerekecektir. Sınıf, tüm bu görüş ve düşüncelerin bir araya geldiği yerdir. '**Demokratik Diyalog (DD)**'nin temel ilkeleri, olumsuz algıları ve kutuplaşmayı ortadan kaldırmak için karşılıklı anlayışa dayalı yapıcı bir diyalog olmasıdır. Açık ve yapıcı diyaloglar aynı zamanda hassas tartışmaları zenginleştirici bir öğrenme deneyimine dönüştürebilir.

Demokratik diyalog **yapıcı** ve **araştırmaya dayalı** bir diyalogdur. Bu diyalog, çalışanlar arasında **empatik bir tutumu** teşvik etmeyi amaçlar; bu, farklılıklara **saygıyı** korurken **ortak zemini** vurgulayan karşılaşmalara yol açabilir.

Önceki modülde gördüğümüz gibi diyalogda önemli bir ilk adım, kişiler arasında **güvenin esas** olduğu güvenli bir ortamın yaratılmasıdır. Herkes, sonuçlarından korkmadan **fikrini ifade etmekte özgür** olmalıdır. Her görüş saygı duyulmayı hak eder.

Demokratik diyalog saygılı bir şekilde, farklı düşüncelere karşı **merak** uyandırır. Başkalarına saygılı bir şekilde gerçek ilgi gösterirsek, insanların birbirleriyle daha kolay ve empatik bir şekilde ilişki kurmasını bekleyebiliriz, bu da gerçek bir diyaloga olanak tanır. Demokratik diyalogda kazanan ya da kaybeden yoktur. Amaç köprüler kurmak, bakış açılarını paylaşmak ve daha parlak bir gelecek inşa etmenin yeni yollarını keşfetmektir. Demokratik diyalog “herkese uyan tek tip” bir strateji değildir. Her durum için geçerli olan kesin bir yöntem değildir. Esnek ve uyarlanabilir bir yöntemdir.

2. Yöntem olarak Demokratik Diyalog (DD)

2015 yılında Belçikalı multidisipliner bir ekip, karşılıklı anlayışa olanak sağlayan ve öğretmenlerin günlük sınıf uygulamalarında hassas konuları ele almalarını destekleyen bir yöntem olan 'Demokratik Diyalogu' geliştirdi.

Bu yöntemdeki diyalog şekli, farklı görüşlerin dinlendiği ve sorumluluğun paylaşıldığı **kapsayıcı bir süreç** olarak görülmektedir. Öğretmenin rolü daha çok grup içindeki farklı hassasiyetleri/eğilimleri fark edebilen ve bunlarla ilgili yapıcı bir diyalog başlatabilen bir moderatör görevidir. Demokratik Diyalog çok yönlü iletişimi ve karşılıklı öğrenmeyi teşvik eder. Bir dereceye kadar kendini yansıtma / içebakış, açık ve sorgulayıcı bir zihin ve kişisel değişime hazır olmayı gerektirir. Soru sormanın amacı kişinin kendi hedeflerine ulaşması ile sınırlı değildir, aynı zamanda başkalarının ne düşündüğünü daha iyi anlamaktır, bu da kendini daha iyi anlamayla sonuçlanır. Katılımcılar bir krizin yalnızca görünür işaretlerini değil, temel nedenini de tartışmaya hazır olmalıdır. Bu yöntem, tüm bakış açılarına saygı, açık fikirlilik ve empati/hoşgörü göstererek, değişime açık ve insancıl bir yaklaşımı savunur. Sosyal etkileşim açık hale gelirken katılımcılar açık yüreklilikle konuşuyor, böylece gizli gündemlerden kaçınılıyor. Ortak amaç ise, bir kriz durumuna veya başka bir çatışmaya kalıcı bir çözüm bulmayı öğrenmektir. Demokratik Diyalogun uzun vadeli bir hedefi vardır: Doğası gereği genellikle karmaşık olan bir çatışmanın temel nedeni ile uğraşırken, ilgili herkes için tatmin edici bir çözüm bulmak zaman ve sabır gerektirir.

Demokratik diyalog için ipuçları

Aşağıdaki **ipuçları** yapıcı bir diyalog için sizin bir ortam yaratmaya yardımcı olabilir:

- Katılımcılar herkesin birbirini duyabileceği ve görebileceği şekilde daire şeklinde otururlar.
- Tartışma, dikkat dağıtıcı unsurların en aza indirildiği sessiz bir alanda yapılır.
- Düşünmek bir ceza olmadığı için seans çok uzun sürm.
- Grup maksimum 15 veya 20 katılımcıdan oluşur.
- Hiç kimse aktif olarak katılmak zorunda değildir

Moderatör olarak öğretmen

Diyalogları yönlendirirken öğretmene (**moderatör** olarak görev yapan) önemli bir rol öngörülmektedir.

Temel demokratik diyalog becerileri aşağıda belirtilmiştir:

- Hassas konuları tanımlamak ve bunların ele alınıp tartışılabilceği güvenli bir ortam sağlamak.
- Katılımcıların bilgi ve beklentilerini başlangıç noktası olarak kullanmak.
- Etkin ve önyargısız dinlemek.
- Diğer kişinin gerçekte ne söylemeye çalıştığını/altta yatan mantığı anlamak için ek sorular sormak ve cevapları dinlemek.
- Gerçekler ve görüşler arasındaki farkı tanımak.
- Kişi ile görüşleri arasında ayırım yapabilmek.
- Farklı görüşlere saygılı davranabilmek.
- Kendi bakış açısı da dahil olmak üzere tüm bakış açılarını eleştirel bir şekilde incelemek. Yargılayıcı olmaktan ziyade altta yatan gerekçeyle ilgili ek sorular sormak.
- Bir kişinin kültürel geçmişinin ötesine geçmek.
- Genellemeleri vurgulamak ve onları sorgulamak
- Birinin sadece sözlerini değil, eylemlerini ve ifadelerini de dikkate almak

3. Diyalog modelleri

Demokratik diyalog, farklı yöntem ve yaklaşımlara dayanan önemli unsurlar içermektedir. Bu bölümde 3 önemli yönetime odaklanacağız

3.1 Yargılamadan sorgulamak: **Sokratik tartışma**

3.2 Kendi değerlerinize dair içgörü ve diğeri üzerindeki etkisi: **Kültürlerarası iletişim**

3.3 Zor koşullarda nasıl saygılı kalınır: **Şiddetsiz iletişim**

3.1 Sokratik diyalog

Giriş

Sokratik diyalog, Sokrates tarafından geliştirilen çok eski bir öğretim stilidir. Sokrates öğrencilere soru üstüne soru sorarak ders veriyordu. Öğrencilerin düşünce ve fikirlerindeki çelişkileri açığa çıkararak onları sağlam, savunulabilir sonuçlara yönlendirmeye çalışıyordu.

Sokrates, insanların neye inanacaklarını veya yapacaklarını söyleyerek değil, inanmanın veya yapmanın en mantıklı olan şey hakkında sorular sorarak en iyi şekilde öğrendiklerini düşünüyordu. Onun yaklaşımı zorluklar kafa

Amaç

Sokratik sorgulama disiplinli sorgulamadır:

- *derin fikirleri araştırır*
- *olayların özüne iner*
- *sorunların üzerine gider ve sorular sorar*
- *varsayımları ortaya çıkarır*
- *kavramları analiz eder*
- *bildiklerini bilmediklerinden ayırır*

Sokratik görüşme teknikleri temel ilkeleri

- Herkesin birbirini duyması ve görmesi gerekir.
- Grupta soru sorarken: Herkes eşittir. Her şey araştırılmaya değer.
- Öğitmen aktif olarak dinler ve ucu açık sorular sorar.
- Öğitmen Sokratik bakış açısını benimser: yargılamadan soru sorar.
- Sokratik diyalog her zaman farklı perspektiflere açık, genel bir soruyla başlar. Bu soru insanları üzerinde düşünmeye davet eder.

Sokratik diyaloga başlarken sorulabilecek sorular

'Adalet nedir?' veya 'İyi biri olmak ne anlama gelir?'.

Açık uçlu sorular sorun

Sokratik tartışma yöntemi bize, başka bir kişinin ne demek istediğini ancak tamamlayıcı açık sorular sorarak gerçekten anlayabileceğimizi öğretir.

Açık sorular karşılıklı anlayışın daha iyi olmasını sağlar ve yargılayıcı bir tutumun tam tersidir.

Açık uçlu sorular aynı zamanda diyalog sürecine derinlik kazandırarak gerekli duygusal tarafsızlığı sağlar.

Örnekler:

‘What do you mean by ...?’

‘Can you explain why you think that?’

‘Is another explanation possible?’

‘why do you think so?’

‘Can you give an example?’

‘What is the real question involved?’

“Doğru mu Yanlış mı” Aktivite

Aşağıdaki ifadelerden hangileri doğru, hangileri yanlıştır?

1. Sokrates sorulara soruyla cevap verirdi

DOĞRU

YANLIŞ

2. Grup tartışması sırasında, belirtmeniz gereken çok önemli bir konu varsa kesip araya girmelisiniz.

DOĞRU

YANLIŞ

3. Sokratik diyalog/tartışma eğitimde etkilidir

DOĞRU

YANLIŞ

4. Öğretmenin rolü gözlemlemek ve denetlemektir, ancak nadiren katılmaktır

DOĞRU

YANLIŞ

“Doğru mu Yanlış mı” Aktivite

Doğru cevaplar ve açıklamalar

1 – DOĞRU.

Açıklama: Sokrates, karşısındakini düşündürmek için, cevap olarak kendi sorusuna cevap vermesini istiyordu. Bu nedenle hiçbir zaman net bir cevap vermezdi, sorulara açık uçlu sorularla yanıt verirdi.

2 – YANLIŞ

Açıklama: Sadece bu metot sırasında değil, herhangi bir diyalogda karşınızdakinin sözünü kesmeden sabırla dinlersiniz.

3 – DOĞRU

Açıklama: Sokratik öğretim yöntemi, öğrencilerin bir konuyu, arkasında yatan karmaşıklıklar dahil olmak üzere daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Öğrenciler daha fazla içgörü kazanır, öğrenme sürecine dahil olur ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.

4 – YANLIŞ

Açıklama: Öğretmen öğrencileri eleştirel düşünmeye teşvik etmek için sorular sorar, onları kendi sonuçlarına ve çözümlerine ulaşmaya teşvik eder.

3.2 Kùltùrlerararası İletişim

Giriş

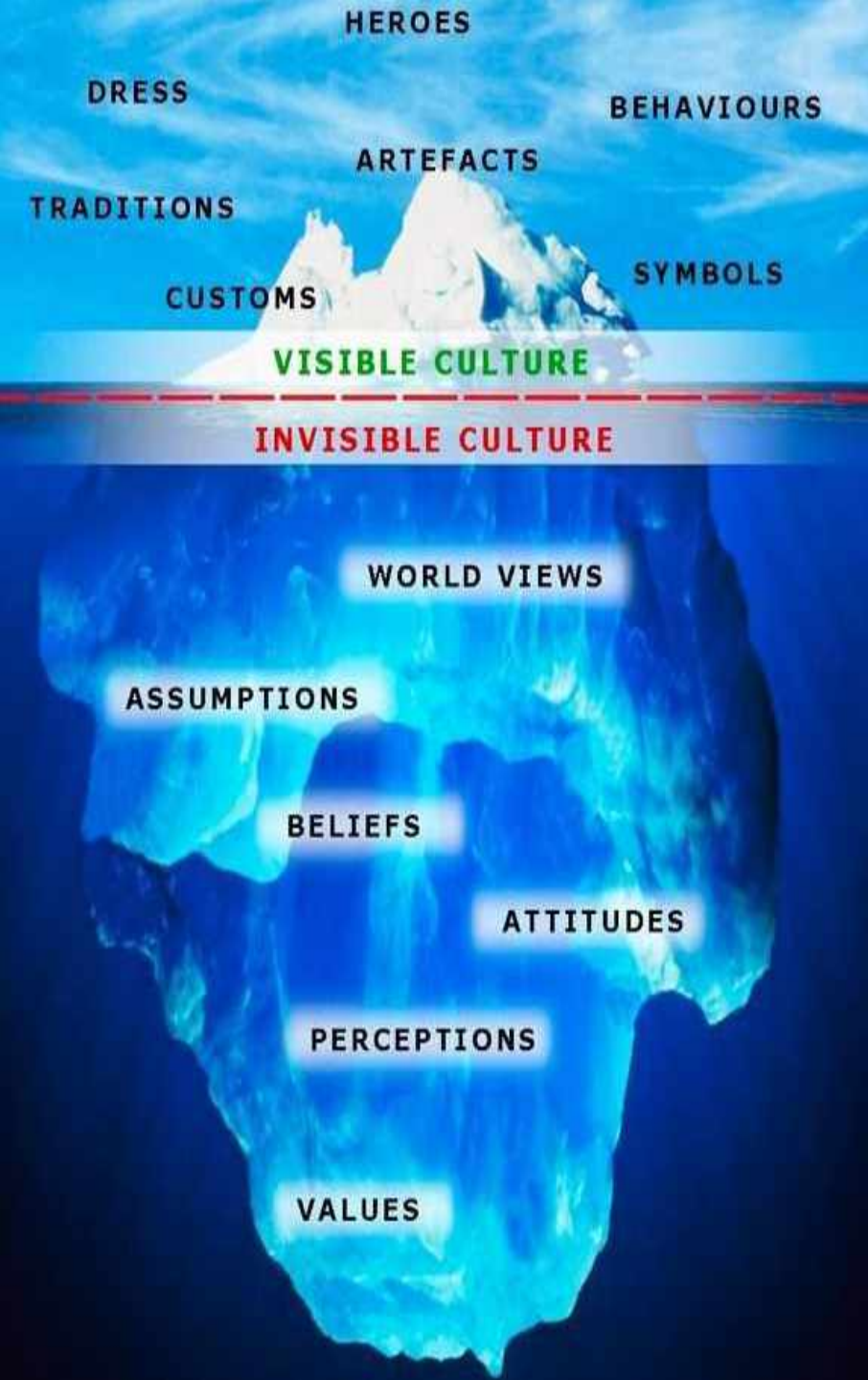
Kùltùrel farklılıkların sosyal etkileşim üzerindeki olası etkisi hakkında fikir sahibi olmak önemlidir. **Kùltùrlerararası iletişim**, kelimenin tam anlamıyla farklı kùltùrel kökene sahip insanlar arasındaki iletişim anlamına gelir.

Kùltùrlerararası iletişim, **farklı kùltùrel geçmişe** sahip bireyler/ekipler arasındaki işbirliğidir. Sadece başka bir dile hakim olmak değil, aynı zamanda farklı **sosyal normları, değerleri ve davranış kurallarını anlamak** da önemlidir.

Her insanın kendi yaşam deneyimlerine dayanan ve başkalarıyla kurduğı iletişimi etkileyen içsel bir **değer yargısı** vardır. İnsanları nasıl değerlendirdiğimiz, **ne ve nasıl** düşündüğümüze, **gözlemlerimize**, hayatımızda **neler öğrenip deneyimlediğimize** bağlıdır. Bu önemli unsurlar diğer insanlara ve genel olarak dünyaya ilişkin **yorumlarımızı** oluşturur.

Ancak bu yorumlar her zaman **gerçeklerle örtüşmemektedir**. Bu nedenle başkalarıyla diyalog kurmamız gerekiyor. Kendi yorumlarımıza takılıp kalmamak için gerçeklik algısını her zaman esnek tutmamız önemlidir.

Kùltùrlerararası iletişim yöntemi bize kişinin kendi değerlerini anlamasının önemini ve diğer kişilere karşı nasıl açık bir tavı24 içinde olabileceğini gösterir.

Buzdağı metaforu

Bir metafor olarak buzdağının arkasında yatan ana fikir, buzdağının büyük bir kısmının suyun altında saklı olması dolayısıyla gördüğünüz kısmın, göremediğiniz kısımdan çok daha küçük olmasıdır. Bir duruma uygulandığında, bu durum hakkında gördüğünüz veya bildiğiniz şeyin, görülebilen veya bilinenin yalnızca bir kısmı olduğu fikri ortaya çıkar. Aynı şey bireyler için de söylenebilir.

*Değerler kişiden kişiye değişir. Kişi kendini **tek bir şeyle sınırlamamalıdır; mesela yalnızca kültür veya inanışlara dayanarak. Bir başkasını ancak onun değerlerini anlayarak ve kendi değerinin bilincine vararak tanıyabilirsiniz.***

Alıştırma 1

Daha önce yaptığınız açıklamayı veya hayal ettiğiniz durumu 'Evet'e alın.

Diğerlerini 'Hayır'a alın.

"Kız gibi davranma"

"Vay be, bu çok eşcinsel!"

"Başörtüsü takmayı kendisi mi seçmiştir?"

"Çocuk sahibi olan kadınlar iş sahasında hırslarını kaybediyorlar"

"Hipsterlar solcudur (seçmenler)"

"Sağa oy veren ırkçıdır"

"Genelde Batılı olmayan bir ismi olanlar yüksek eğitilmiş"

evet

hayır

Açıklama

Dürüstlüğün için teşekkürler!

Her gün 100 tane hızlı karar veriyorsun. Bunu bir 'ilk izlenime' dayanarak yapıyorsun: ten rengi, kıyafetler, dövmeler, yaş,...
Bu 'ilk izlenimi' oluştururken sana yol gösteren bilinçsiz önyargıların.

Hepimizin **önyargıları** var. **Stereotiplerden** kaynaklanıyorlar. Bunlar kafanızdaki realiteyi kolaylaştıran şemalardır. Önyargı normaldir ancak önyargılarınızın farkında olmamak doğru değildir. Önyargılar kararlarınızı ve davranışlarınızı etkiler.

Ama neyse ki bu konuda bir şeyler yapabilirsin!

Hadi başka bir egzersiz daha deneyelim!

Alıştırma 2: Stereotip mi, önyargı mı?

Stereotip ile önyargı arasındaki farkı biliyor musunuz? Nitelikleri doğru yere sürükleyin.

Belirli bir grupta ilgili inanç

Stereotip

Bir kişi hakkında inanç

Ayrımcılığa ve ırkçılığa yol açabilir

Dünyayı ve hızlı karar almayı kolaylaştırır

Önyargı

Açıklama

Stereotipler ve önyargılar insan beynine özgüdür. Karmaşık dünyayı daha basit ve anlaşılır kılmak için beynimiz kategoriler ve şemalar oluşturur: bunlar stereotipler olarak da adlandırılır.

Bir kişiyi özelliklerine göre **yargıladığınız** andan itibaren önyargılardan bahsedebiliriz.

Bu iki önyargı sürekli olarak düşüncelerinizi ve davranışlarınızı etkiliyor. Farkında olmadan insanları incitebilir, zarar verebilir, ayrımcılık yapabilirsiniz.

İyi haber şu ki, onların farkına vararak kendi önyargılarınız üzerinde çalışabilirsiniz!

Önceki iki yöntem (Sokratik diyalog ve kültürlerarası iletişim) kendi önyargılarımız üzerinde düşünmek için etkili araçlardır.

3.3 Şiddetsiz iletişim

Giriş

1960'larda Marshall Rosenberg tarafından geliştirilen **Şiddetsiz İletişim (NVC)**, **açıklığa, özgünlüğe, güce ve şefkate** dayalı, farkındalığı baz alan bir iletişim yaklaşımıdır. Diğer insanlarla daha iyi iletişim kurmaya ve iletişim sorunlarını azaltmaya yardımcı olur. NVC **öz farkındalığın gelişmesine** katkıda bulunur. Bu yöntem sayesinde diyalogu yeniden kurarız, kendimizi ve başkalarını ustaca dinleriz, söylenmemiş mesajların kodunu çözeriz, özgün konuşuruz ve sesimizi duyurma şansımızı artırırız. Bu model, **empatinin** gücü sayesinde kendi içinizdeki ve başkalarıyla olan en derin çatışmalarınızı çözmenize yardımcı olur.

‘Her eylemin arkasında bir ihtiyaç vardır’

BASICS OF NVC

1. OBSERVATIONS

What I observe (see,hear,remember)?
Free from evaluation, say what eye
of the camera could have caught.
"I see.../I hear... "

2. FEELINGS

How I feel (emotion or sensation rather
than thought) in relation to what I
observe. Feeling you can show with your
body, thoughts are hard to show.
"I feel..."

3. NEEDS

What I need that causes my feelings.
You can use the table with needs to help
you define it.
"... because I need..."

4. REQUESTS

The concrete action I would like to be
taken. It is not a demand so be prepared
to hear "no".
"Would you be willing to... ?"

Bir zürafanın adımları

Modelin **temel hatları** şu şekildedir:

Bunu gördüğümde_____

Kenimi_____ hissediyorum

çünkü_____ ihtiyacım_____

karşılandı/karşılanmadı.

_____ için istekli olur musun?

Alıştırma: Çoktan seçmeli sorular

Doğru cevabı seçin. Hangisi şiddet içermez?

1) ilk adım: gözlemler

- a) her zaman geç kalıyorsun
- b) yine geç kaldın
- c) 15 dakika geciktin

1) ikinci adım: duygular

- a) bana saygısızlık yapıyorsun
- b) saygısızlık hissediyorum
- c) onunla işim bitti

3) üçüncü adım: ihtiyaçlar

- a) bana saygı duyulması gerekiyor
- b) öfkemi sana boşaltmam lazım
- c) daha iyi davranmana ihtiyacım var

4) dördüncü adım: istekler

- a) geç kaldığında bana haber vermeni istiyorum
- b) beni sinirlendirmeyi bırakmanı istiyorum
- c) lütfen zamanında gel

4. Kültürel farkındalık

Giriş

Gerçek **diyalogun temeli kültürel farkındalığa** sahip bir tutum sergilemekten geçer. Dolayısıyla bu tutum, Demokratik Diyalog metodolojisi aracılığıyla yarattığımız ve sürdürdüğümüz davranış değişikliğidir.

Bu tutumla beraber, öğretmenlerin eyleme geçme kapasiteleri artar. Kendilerinin, meslektaşlarının ve öğrencilerinin iyiliği için sorumluluk almalarını sağlar. Öğretmenlik mesleği zor bir meslektir ve ne yazık ki öğretmenler arasında tükenmişlik sendromu dünyada giderek yaygınlaşan bir sorundur. Öğretmenlerin işlerini yapabilmeleri ve dayanıklılıklarını arttırabilmeleri için kendilerine güvenmeleri gerekmektedir. Kültürel farkındalık tutumuna sahip olmak, öğretmenlerin çatışmaya açık olan durumları faydalı bir öğrenme durumuna dönüştürmek için güveni kendilerinde ve karşılarında bulmalarını sağlar.

Öğretmen ve öğrenci arasındaki diyalogun geliştirilmesi sonucunda eğitimin önündeki dolaylı yönden bulunan **ayırıcı engelleri azaltacaktır**. Ve daha erişilebilir eğitim sonucunda, öğrenci **daha iyi bir yaşam kalitesine** ulaşacaktır.

Kültürel farkındalık **iki temele** dayanır:

- ***Kültürel öz farkındalık***

Diğer kişilerle kıyaslayarak kendi kültürel konumunuz üzerine düşünerek kendi kültürel değerleriniz ve normlarınız hakkında fikir edinin.

- ***Genel kültürel farkındalık***

Kültürel veya felsefi açıdan hassas konuları ayırt edebilmek, empatik ve yapıcı davranabilmek ve diyaloga girebilmek.

Davranış değişikliği

Davranış değişikliği teorisinden yola çıkarak, temel olarak bireylerin öncelikle farklı etnik-kültürel geçmişe sahip insanlara karşı açık diyalog tutumunun öneminin farkına varmaları ve değişmek istemeleri gerektiğini varsayıyoruz (bu özfarkındalık egzersizleri yoluyla öğrenilebilir). Bu noktadan sonra, davranış değişikliğini günlük yaşamda uygulayabilmek için davranışlarını değiştirecek bilgi ve becerileri (diyalog becerileri, iletişim stratejileri) kazanmaları önemlidir.

Sürdürülebilir davranış değişikliğini gerçekten başarmak için öğrencilere düzenli olarak davranış değişikliği egzersizlerini uygulamaları gerektiğinin hatırlatılması yapılmalıdır.

AKTIVITELER

1. Öğretmenler ve öğrenciler için grup etkinliği

Siyasetle ilgili açıklamalar ve düşündürücü sorular

lütfen etkinlik belgesini (activity doc) kontrol edin

Modül 1 - Aktivite 1: Siyasetle ilgili açıklamalar ve düşündürücü sorular

2. DD@S kursu katılımcıları için senaryo bazlı aktivite

İklim krizi konusunda demokratik diyalığa rehberlik edecek oyun kartları

lütfen etkinlik belgesini ([activity doc](#)) kontrol edin

Modül 1 – Aktivite 2: 'İklim krizi konusunda demokratik diyalığa rehberlik edecek oyun kartları'

3. Sınıf için senaryo bazlı aktivite

Parlamentoda tartışma - rol canlandırma

lütfen etkinlik belgesini ([activity doc](#)) kontrol edin

Module 1 – Activity 3: Parlamentoda tartışma - rol canlandırma

TAVSİYELER

Faydalı tavsiyeler

- ✓ Diyaloga başlamadan önce **sakin ve güvenli** bir ortam sağlayın
- ✓ Çirkin ifadeler karşısında **sakin** kalmaya çalışın.
- ✓ Gerekirse gencin sakinleşebileceği **huzurlu** bir ortam kadar eşlik edin.
- ✓ Öğrencilerle **net** taahhütlerde bulunun. Yargılamadan, olup bitenlerle ilgili düşüncelerin konuşacağını vurgulayın.
- ✓ Her fikir önemlidir ve **üzerinde düşünmeye değer**.
- ✓ **Beden dilinizin ve duruşunuzun** açık olduğundan ve gerçek ilgi gösterdiğinizden emin olun.
- ✓ **Güven** verin.
- ✓ Tüm görüşlerin dile getirilmesi için yeterli **zaman** ve **fırsat** tanıyın.
- ✓ **Aktif bir şekilde dinleyerek** saygı gösterin.
- ✓ **Daha sessiz** olanlar dahil olmak üzere herkese konuşma fırsatı verin.

- ✓ Daha derine inin: öğrencinin muhakemesini dayandırdığı **temel** argümanları belirleyin. Gerçek temeli nedir?
- ✓ Bir şeyi anlamadıysanız **açıklama** isteyin.
- ✓ Söylemi eleştirel bir gözle gözden geçirin: altta yatan **mantığı** anlayın: 'Ne demek istiyorsun?', 'Her zaman böyle mi olur?', 'Bir örnek verebilir misin lütfen?' vb.
- ✓ Yorumunuzu düzenli olarak sorularla başka sözcüklerle ifade edin/kontrol edin: 'Eğer seni **doğru** anladıysam, şunu mu kastediyorsun...?'
- ✓ **Bilgi kaynağının** ve referans çerçevelerinin güvenilirliğine özellikle dikkat edin: 'Bakış açınız neye dayanıyor?', 'Bu bilgiyi nereden buldunuz?' vb.
- ✓ **Empati** gösterin: 'Bunu hayal edebiliyor musun...?', 'Bu... ile karşılaştırılabilir mi?' vb.
- ✓ Diyalogun neyle ilgili olduğunu kısaca **özetleyin**. En önemli kavrayışlar nelerdi? Öğrencilere ne hatırladıklarını sorun.
- ✓ Öğrencilere nasıl ilerlemek istediklerine dair **beklentilerini** sorun. Bu onlara ortak sorumluluk verir ve bu da onları aktif olarak çözüm aramaya motive edebilir.
- ✓ Hangi sorular **cevapsız** kalıyor? Bu diyalog **yeni sorulara** yol açıyor mu? Bir takip dersine ihtiyaçları var mı? Eğer öyleyse, birlikte bir ders planlamaya çalışın.

- ✓ **Tartışmayı genişletmek:** Genellemeleri ve yanlış anlamaları önlemek için öğrencilerle konuyla ilgili materyali daha derinlemesine inceleyin. Örneğin gençler terörü sadece İslam'la ilişkilendiriyorsa tarih boyunca terörizm konusuna bir ders ayırmak iyi bir fikir olabilir.
- ✓ **Duyguları ciddiye alın** ve diyalog esnasında öğrencilere duygularını dile getirme fırsatı tanıyın. Duygular yükselebilir (hem gençler hem de moderatör için) ve bu bazen diyalog olasılığını engelleyebilir. Hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin duygularının bu konularla ilgilenirken nasıl bir rol oynadığını anlamak, diyalog sürecinin önemli bir parçasıdır.
- ✓ İletişim tekniklerinin yanı sıra **baş a çıkma stratejilerinin** kullanımına da dikkat etmek önemlidir. Hassas bir konuyu inkar eden veya kaçınan kişinin kullandığı çekingen baş a çıkma stratejisine izin vermek yerine, yapıcı bir diyalog başlatmak için proaktif bir strateji kullanılması önerilir.

Faydalı Kaynaklar

Referanslar

Celeste, L., Baysu, G., Phalet, K., Meeussen, L., & Kende, J. (2019). Can school diversity policies reduce belonging and achievement gaps between minority and majority youth? Multiculturalism, colorblindness, and assimilationism assessed. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 45(11), 1603-1618.

GO!Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (2023, August 18). Actief burgerschap. <https://g-o.be/actief-burgerschap>

Kavadias, D., Spruyt, B., Engels, N., & Van Cappel, G. (Eds.) (2022). *Zinnekes zijn Debest: Diversiteit aan het werk bij Brusselse jongeren van vandaag*. ASP / VUBPRESS.

Nieuwelink, H. (2020). Jongeren, media en democratie: Wat adolescenten vinden en onderwijs kan bijdragen. In J. de Ridder, R. Vliegthart, & J. Zuure (Eds.), *Doen, durven of de waarheid?: Democratie in digitale tijden* (pp. 136-150). Amsterdam University Press.

Rosenberg, Marshall B. (2003). *Nonviolent Communication: A Language of Life* (2nd ed.). Puddledancer Press.

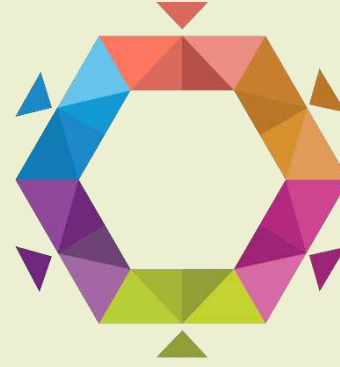
Van Raemdonck, V., Verhaeghe, K., Göregen, S., & Cornelissen, E. (2020). Dialogue on Controversial Themes at School: Awareness about Internalized Opinions and Prejudices. In *INTED2020 Proceedings* (pp. 8918-8923). IATED.

Yentür, A., & Cornelissen, E. (2027) Embracing controversy, Democratic Dialogue in the classroom. *Democratische Dialoog* 37p., 2017. Retrieved from http://democratischedialoog.be/wp-content/uploads/2018/02/Kijkwijzer_NL.pdf

DD@S: Okulda Demokratik Diyalog
Çevrimiçi oyun tabanlı bir eğitim aracı
Öğretmenlere yönelik Demokratik Diyalog

<https://ddasproject.eu>

Avrupa'daki okullar, öğretmenler ve okul yöneticileri için eğitim kursu

DD@S

Aferin!

Şimdi “bilgi yarışması zamanı”!
Ardından bir sonraki modüle geçebilirsiniz!

CARDET

symplexis

INTERORTHODOX CENTRE
OF THE CHURCH
OF GREECE

Funded by
the European Union

This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. [Project Number: 2021-1-BE02-KA220-SCH-000032794]